

Hur hanteras dödsfall inom katolicismen?

När en troende katolik drabbats sjukdom som kan tänkas leda till döden, kallar man på en präst. Från prästen kan den sjuke ta emot nattvarden som viaticum, en "färdkost" till det eviga livet.

Medlemskap

Katolska kyrkan är den största kristna kyrkan i världen med ungefär 1,2 miljarder medlemmar. I Sverige är cirka 111 000 personer registrerade medlemmar i Katolska kyrkan.

Grundtankar

Bibeln och den levande traditionen från Kristus är grunden för den katolska kyrkans tro. Kyrkan har två sidor; en inre (gudomlig) och en yttre (mänsklig). Den yttre organisationen leds av påven. Han är aposteln Petrus efterträdare med uppgift att hålla samman kyrkan och bevara den kring en gemensam tro. De sju sakramenten följer människan genom livet och ger genom synliga yttre tecken en osynlig inre nåd.

Före dödsfallet

Vid sjukdomstillstånd som kan tänkas leda till döden, kallar den som är sjuk eller någon närstående på präst. Från prästen kan den sjuke ta emot botens sakrament (syndaförlåtelse), de sjukas smörjelse (helande, inre styrka) samt det egentliga sakramentet inför döden; mottagandet av kommunionen (nattvarden) som viaticum ("färdkost" till det eviga livet). De sjukas smörjelse kan även förmedlas till en sjuk som är utan medvetande.

Om sjukkommunion eller viaticum ges bör följande förberedelser göras på ett bord intill sjuksängen: en duk som täcker bordet, ett krucifix om det finns tillgängligt, ett ljus och ett glas vatten. Blommor kan också placeras på bordet. I nödsituationer kan dessa förberedelser modifieras.

Om den sjuke är döende, bör om möjligt ett väl synligt krucifix finnas i rummet. Man kan också ge ett kors eller en rosenkrans i handen, eller visa en bild av Kristus. Alla närvarande får sedan tillfälle att hälsa korset och hylla det exempelvis genom att kyssa det eller knäfalla. En präst eller lekman bistår den döende genom att läsa överlåtelsebönerna. Bönerna läses långsamt

med låg röst, varvat med perioder av tystnad. Även texter ur Bibeln eller psalmboken kan läsas på samma sätt.

Omhändertagande

Direkt efter dödens inträde bör en stunds tystnad råda för bön där de närvarande kan falla på knä. Prästen läser böner skrivna för detta tillfälle. Han tecknar korsets tecken på den avlidnas panna och kan uppmana de närvarande att göra samma sak.

Svenska bestämmelser accepteras när det gäller obduktion, balsamering och organdonation. Eftersom kroppen är den Helige Andes tempel, önskar man att den behandlas med största vördnad. Principiellt är Katolska kyrkan positiv till organdonation.

Svepning och visning

Katolska kyrkan har inga särskilda bestämmelser om svepning och det är vanligt att den avlidna bär sina bästa kläder. I handen placeras en rosenkrans eller ett krucifix. Präster, munkar och nunnor kläs oftast i sin ämbetsdräkt. Valfri kista kan användas.

Kvällen före begravningen ges möjlighet att hålla en visning som brukar kallas för vaka. Det är inte särskilt vanligt i Sverige men det förekommer. Då har familj och vänner chans att komma samman och dela minnen med varandra, äta och umgås i hemmet. Även om det är allt vanligare att man även har en minnesstund efter begravningen, så är har vakan historiskt sett varit mer central.

Begravningsceremoni

De flesta katoliker väljer jordbegravning, även om kremering idag är accepterat och blir allt vanligare. Begravningsceremonin kan ske i en katolsk kyrka, i ett annat samfunds kyrka (exempelvis Svenska kyrkan) eller i kapell på begravningsplatsen. Kyrkorummet är dekorerat med kandelabrar och blommor och kistan står

FONUS

—
ETT PERSONLIGT
AVSKED

på plats vid aktens början. Begravningsakten innehåller bibelläsning, bön och sång. Vid jordbegravning bärs kistan ut med huvudändan före. Om den avlidna var präst eller diakon är förhållandet omvänt.

Under begravningsgudstjänsten är kistan stängd och vid de tillfällen kremering sker efter begravningsgudstjänsten defilerar familjen och församlingen förbi kistan och lägger blommor på kistan i slutet av begravningsgudstjänsten. Vid jordbegravning defilerar familjen och församlingen förbi den öppna graven på kyrkogården och lägger ner blommor på kistan.

Minnesstund

Oftast följer man svensk tradition och samlas efter ceremonin för att äta och dricka något tillsammans.

Gravsättning

Det finns idag katolska gravkvarter i Stockholm, Malmö och Växjö. Det finns inga särskilda önskemål om gravens utseende eller material. Om graven inte tidigare är välsignad gör prästen det och stänker sedan vigvatten på den. En gravsättning av urna kan ske utan en präst närvarande.